

Boekbesprekingen

Toepassingen van de laser

Deze atlas is een schot in de roos voor tandartsen die geïnteresseerd zijn in de mogelijkheden van de laser, maar toch een zekere huivering hebben dit instrument in hun praktijk toe te passen. Met meer dan 200 'full colour' pagina's met klinische afbeeldingen van zeer hoge kwaliteit, bevat deze atlas een enorme hoeveelheid aan praktische informatie. De therapeutische mogelijkheden van de lasertherapie (snijden, boren, coaguleren of bleken enzovoorts) worden voor alle deelvakgebieden gescheiden gedemonstreerd, waarbij telkens kort wordt beschreven hoe behandeltechnisch gewerkt moet worden, met welk type laser en met welke aanvullende conventionele middelen. Een duidelijke index helpt bij het zoeken naar diverse onderwerpen. Doordat de behandeling en de resultaten direct na en ook na geruime tijd worden getoond, vergroot het vertrouwen in de klinische lasertherapie. In slechts 20 bladzijden wordt ingegaan op de theoretische achtergrond van de lasertechniek. De auteurs gaan er kennelijk vanuit dat een dergelijke stof in een basisboek thuishoort en niet in een op de praktijk gericht boek.

In de inleidende hoofdstukken wordt de noodzaak voor een juiste lasertraining vóór aanvang van het behandelen met de laser benadrukt. Daarna is het prettig voorafgaand aan de ingreep even door te bladeren in deze atlas om zich de juiste methodiek weer eigen te maken. Hierbij zijn de gegeven tips ook uiterst nuttig. Omdat er uiteenlopende lasertypen bestaan, met uiteenlopende behandelresultaten, wordt bij iedere getoonde behandeling aangegeven met welk type laser gewerkt kan worden. Meestal zijn meerdere typen voor dezelfde behandeling bruikbaar. Hierdoor kan de tandarts zich vooraf goed oriënteren welk soort laserinstrument aan te schaffen. Ook biedt deze methode de kans zich vooraf te oriënteren op welk soort lasercursus passend is. Wil men bijvoorbeeld met de laser uitsluitend bleken en parodontaal behandelen dan is een aangeboden cursus in implantologische of endodontische vaardigheden niet aan de orde.

Deze uitgave is een duidelijk praktisch handvat, voor zowel een tandarts-algemeen practicus als een tandarts-specialist en een mondhygiënist.

H.A.J. Oudhof, Amsterdam

D.J. Coluzzi, R.A. Convissar

Atlas of laser applications in dentistry

Chicago: Quintessence Publishing Co., Inc., 2007

220 bl., geïll. £ 81.00. ISBN 978 0 86715 476 4

Kiespijn bij kinderen

In haar proefschrift beschrijft klinisch kinder- en jeugdpsychologe J. Versloot 3 aspecten van kiespijn bij kinderen. Na een beschrijving van een pijn-assessment model toont Versloot het belang aan van een tijdige behandeling van aangetaste gebits-elementen. Vooral bij jonge kinderen (3-4 jaar) denken ouders bij pijngedrag niet direct aan kiespijn, waardoor de ware oorzaak pas later duidelijk wordt. Met een vragenlijst van 8 kiespijngerelateerde gedragingen (Dental Discomfort Questionnaire, DDQ) werd vastgesteld dat kinderen met kiespijn vaker deze DDQ-gedragingen vertoonden. Na behandeling namen de klachten af en verdwenen de gedragingen totdat er opnieuw sprake bleek van kiespijn. De DDQ was ook van voorspellende waarde bij een groep kinderen met een verstandelijke beperking.

Vervolgens worden de zelfrapportage en het pijngedrag van kinderen tijdens een lokale anesthesie-injectie beschreven. Het bleek dat tandartsen de pijnbeleving veel lager inschatten dan het kind. Een combinatie van zelfrapportage met video-observatie was het meest betrouwbaar; invloed van angst en stress maakte een eenduidige interpretatie lastig. Leeftijd, angstniveau en eerdere (negatieve) ervaringen leken meer van invloed op de pijnbeleving dan de anesthesietechniek zelf. Zo was de Wand®-techniek niet significant anders dan van de conventionele injectietechnieken. De reactie tijdens een eerste injectie bleek voorspellend voor het gedrag tijdens een tweede behandeling.

Hierna gaat Versloot in op de (vooral cognitieve) copingstrategieën die 11-jarigen hanteren wanneer zij een tandheelkundige behandeling ondergaan. Afhankelijk van het angstniveau waren het meer extern georiënteerde (kind was hoogangstig) of juist meer destructieve gedachten (kind had eerdere mogelijk pijnlijke ervaringen gehad) die het kind door de behandeling loodsen.

Om goed in te schatten of een kind pijn heeft aan zijn gebit en welke mate van pijnbeleving bij dat specifieke kind hoort, is het van belang dat de tandarts zich bewuster wordt van de noodzaak óók bij jonge kinderen kiespijngedrag te leren interpreteren en te besluiten hoe daarmee het beste kan worden omgegaan. Dit lezenswaardige proefschrift geeft hiervoor bruikbare handvatten.

G. Stel, Nijmegen

J. Versloot

Pain in pediatric dentistry

Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 2007

167 bl., geïll. ISBN 978 90 6464 081 0. Academisch proefschrift

